

nificance, the significance for them give subjects of perception – individual or society. Participating with this or that new political phenomenon, the individuals consciously or unconsciously determine their attitude towards this phenomenon. Determining its importance or unimportance the individual expresses the value attitude towards political phenomena. Political values do not remain the same and are being changed while facing new factors of social political life. The choice of values depends on the upbringing and education, as well as life experience. This choice is not determined for a person: a change of political values occurs through internalization of new political values into the existing system of person's values and force changes each political values throughout the life of the individual. Political values are a mechanism by which people interact with the social environment. Since the values are influenced by the phenomena of the reality faced by the individual, the total number of values is not limited to an exhaustive list.

Key words: axiogenesis, value sphere of personality, political values, political socialization.

© Шусть В. В.

В. О. Климчук

ПРАКТИКИ КОНСТРУЮВАННЯ МОТИВАЦІЙНОГО ДИСКУРСУ ОСОБИСТОСТІ

Узагальнено результати дослідження практик конструювання мотиваційного дискурсу особистості. Поняття мотиваційного дискурсу визначено за п'ятьма ключовими ознаками: як подію, як продукт, як тип, як жанр і як соціальну формацію. Введено концепти наративної та ментативної базисних практик конструювання дискурсу. На основі емпіричних даних виокремлено три виміри практик мотиваційно-дискурсивного конструювання: конструктивно-осциляторний, темпоральний, структурний. У конструктивно-осциляторному вимірі поєднуються практики: ментативної компенсації мотиваційного дискурсу, переважно наративного конструювання мотиваційного дискурсу, уникання конструювання мотиваційного дискурсу, ментативного підсилення мотиваційного дискурсу. Структурний вимір представлений низкою практик, серед яких одинична, множинна, ланцюгова, колова, структуроморфна та ризоморфна. Темпоральний вимір практик пов'язаний з "тому-що"- і "для-того-щоб"-практиками, темпоральними оксюморонами.

Ключові слова: дискурс, мотивація, мотиваційний дискурс, практики, конструювання дискурсу.

Проблема. Сучасна психологія мотивації поступово стає соціальною психологією мотивації. Це пов'язано зі становленням розуміння того, що не існує окремої людини з певним типовим набором мотивів і

не пов'язаною зі світом системою мотивації. Є людина, занурена в мережу стосунків, взаємодій, а також впливів різного рівня, у т. ч. і в мережу взаємодій самої із собою. Вивчення мотивації можливе лише з урахуванням долучення людини до цих мереж, які, крім того, розгортаються в часі і є динамічною системою, часто – хаотичною. Ми пропонуємо розширити її в межах предмета соціальної психології, який, за М. М. Слюсаревським, становлять індивідуальні та надіндивідуальні психічні явища, що зумовлюються історичною та культурною єдністю людей, їхньою взаємодією, спільною діяльністю і виявляються в особливостях індивідуальної, групової та міжгрупової поведінки [2]. По суті, ми підходимо до розуміння мотиваційних процесів і мотивів не як від початку реально існуючих у свідомості чи підсвідомості людини, а як таких, що перебувають у стані постійного дискурсивного конструювання. Мотивація в такому ракурсі текстуралізується і перетворюється на текст із безліччю контекстів і ймовірних варіацій, які відсікаються в момент появи мотиваційного нарративу, у момент вибору того чи іншого конструкта і вплітання його у свій досвід, а також у момент вибудовування власного досвіду на його основі або дискурсивного впливу на чужий досвід.

Поняттям, яке уособлює процеси конструювання життєвого світу на рівні повсякденності, буденного життя, є *практики*. Практики позначають сферу взаємопроникнення соціального та особистого, повинні бути повторюваними, регулярними, звичними способами дії. Вони поділяються, за Т. М. Титаренко, на чотири різновиди (компоненти): практики конституювання себе, практики побудови комунікативного простору, практики конфігурування реальності та практики конструювання життя [4, с. 29].

Мета статті: представити результати емпіричних досліджень практик конструювання мотиваційного дискурсу особистості, презентувати типологію практик конструювання мотиваційного дискурсу, розглянути сутнісні характеристики кожної із практик.

Аналіз генезису мотиваційної термінології, сучасних трансформаційних тенденцій у дослідженні мотивації (див. [1]) дає підстави визнати *мотиваційний дискурс* за релевантний денотат мотиваційного виміру життєсвіту і повноцінний різновид дискурсу загалом, який може бути визначений: 1) як подія; 2) як продукт; 3) як тип; 4) як жанровий пласт; 5) як соціальна формація [5].

Спираючись на сучасне розуміння дискурсу і його ролі в конструюванні життєсвіту особистості та на результати категоріально-термінологічного аналізу генезису і сучасного стану психології моти-

вації, можемо сформулювати низку робочих визначень поняття “мотиваційний дискурс”:

1) мотиваційний дискурс *як подія* – це особистісний вербальний процес, у якому для себе або Іншого пояснюються/конструюються мотиваційні конструкції (“тому-що”- і “для-того-щоб”-тексти, тексти-настановлення, спонукання, демотиватори тощо), свого роду “мотиваційна мова особистості”;

2) мотиваційний дискурс *як продукт* – це створений для себе або Іншого текст (письмовий, усний), який є результатом конструювання мотивації і може бути прочитаний;

3) мотиваційний дискурс *як тип* – це дискурс, який містить мотиваційний компонент (різного ступеня вираженості і оприявленості) у вигляді безпосередніх вербальних мотиваційних конструкцій або ж їхніх опосередкованих описів;

4) мотиваційний дискурс *як жанр* – це сукупність текстів із мотиваційними конструкціями, які перебувають у полі прочитання окремої особистості, мають високий ступінь нав’язливості, чітку адресність й існують у межах інших дискурсивних жанрів (переважно політичного, маркетингового та освітнього);

5) мотиваційний дискурс *як соціальна формація* – фрагмент цілісного соціокультурного дискурсу, в якому відбувається конструювання мотиваційних дискурсів особистості.

Розгляньмо наратив і ментатив як бази практик конструювання мотиваційного дискурсу. Спільними характеристиками всіх запропонованих визначень мотиваційного дискурсу є пріоритет лінгвістичної дійсності та домінанта конструювання. Відповідно до сформульованих Т. М. Титаренко [3] ідей стосовно наративного/ментативного особистісного самоконструювання можна припустити, що існує два типи конструювання мотиваційного дискурсу – наративний і ментативний. Дослідниця зауважує, що *нاراتивний* спосіб особистісного самоконструювання (координати “хто-що-де-коли”) характерний для полноса повсякденності, стабільності, передбачуваності, коли відбувається осюжетнення фрагментів життя, структурування його відповідно до генеральної фабули тощо. *Ментативний* спосіб самоконструювання (координати “що означає – чому можливо – за яких умов відбувається – чим підтверджується”) – пов’язаний з періодами змін і трансформацій, розгубленості, дезорієнтації, переосмислення і посиленої рефлексії. Отже, особистість перебуває у стані коливань між наративним і ментативним способами конструювання, осюжетнюючи осмислене й осмислюючи сюжети. У такий же спосіб відбувається конструювання мотиваційного дискурсу – від наративу до ментативу, від сюжету до смислу, від буденної

стабільності та соціальних фонових мотиваційних практик до трансформацій і конструювання нових мотиваційних дискурсів. Відповідно, мотиваційні практики є традиційними способами спонукання до дій себе та інших – звичними цілями, цінностями, стратегіями покарання чи заохочення, фоновими посланнями, які ми отримуємо від народження про те, чого нам слід хотіти, в який спосіб цього досягати, що важливо, а що – ні, які потреби слід мати і як до них ставитися.

Прикладом дискурсивних мотиваційних практик є закріплені в народних прислів'ях мотиваційні конструкції (“вище голови не стрибнеш”, “під лежачий камінь і вода не тече”, “бджола мала, а й та працює”, “без діла жить – тільки небо коптить”, “щоб рибу їсти, треба в воду лізти” тощо). Приклади не-дискурсивних практик – преміювання працівника за високоякісну роботу чи покарання школяра за погану оцінку заборону на користування комп'ютером. Разом з тим, незважаючи на можливу не-дискурсивність мотиваційних практик, у життєвому світі особистості вони набувають дискурсивної форми і текстуалізуються в наратив/ментатив, вбудовуючись у вже існуючі тексти або сприяючи їх деконструкції/реконструкції.

У результаті комплексного дослідження структури та змістової будови мотиваційного дискурсу особистості виявлено ряд практик конструювання мотиваційного дискурсу. Їх узагальнення дало змогу виокремити кілька *вимірів практик конструювання мотиваційних дискурсів*: конструктивно-осциляторний, темпоральний, структурний.

Конструктивно-осциляторний вимір практик конструювання мотиваційного дискурсу. Зважаючи на розуміння самого поняття “практика”, із масиву даних виокремлюються дві типові дискурсивні практики – наративна й ментативна, які перебувають між собою у складних семантичних відношеннях. Наративна практика конструювання мотиваційного дискурсу полягає в конструюванні мотиваційних текстів через наратив: “хто-що-де-коли”. Така практика пов'язана з осюжетненням мотивації (засобами наративізації) або мотиваційними включеннями в сюжет. Ментативна практика конструювання мотиваційного дискурсу полягає відповідно у конструюванні мотиваційного дискурсу ментативними засобами: “що означає – чому – за яких умов – чим підтверджується”. Мотиваційні конструкції тут оприявлені, вони наче “лежать на поверхні” – є експліцитними, а тому, “видимими”, такими, що можуть бути усвідомлені.

Якщо розглядати зв'язки між цими практиками всередині мотиваційного дискурсу особистості, то можна виокремити певні типові способи їх поєднання в цілісні структури – осциляторні практики. Передусім це практика ментативної компенсації мотиваційного дискурсу (рис. 1), яка полягає в супроводженні наративу, який не містить імплі-

цитних мотиваційних конструкцій, мотиваційним дискурсом ментативного типу. У такий спосіб людина в ментативній частині компенсує відсутність мотиваційного компонента в наративі, пояснюючи причини/цілі своїх/чужих дій.

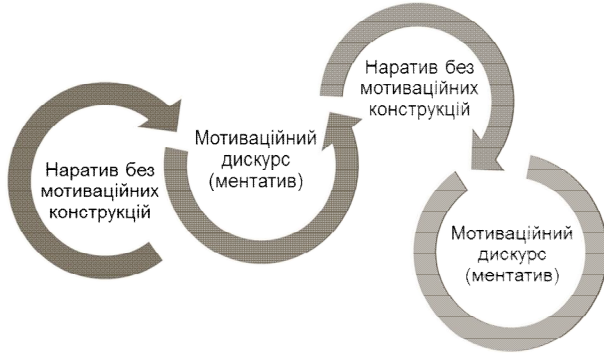

Рис. 1. Практика ментативної компенсації мотиваційного дискурсу

Прикладом такої практики може бути фрагмент історії А. Б.: “<Наратив> Я пішов за нею слідом, ішов довго. Вона не озиралася, аж раптом, коли ми вийшли на Михайлівську, вона зупинилася й повернулася до мене обличчям. Мені так соромно стало. <Ментатив> Я ж ішов за нею, бо вона мені подобалася, і ніяк не міг наважитися підійти. А вона подумала, це тому, що маніяк якийсь...”.

Другий тип практик – практики переважно наративного конструювання мотиваційного дискурсу. Людина, яка їх використовує, вбудовує мотиваційні конструкції в наратив (рис. 2) без додаткового ментативного супроводу. У такому випадку більшість таких конструкцій мають імпліцитний характер і можуть бути виявлені лише за умови зіставлення низки наративів та виокремлення в їхньому змісті спільної теми.

Прикладом такої практики може бути фрагмент історії Б. В.: “<Наратив 1> Він заробляв стільки грошей – просто неймовірно, як йому це вдавалося. У нашій родині він з’являвся наче Святий Миколай, роздавав подарунки й брав мене на руки... <Наратив 2> Я зараз працюю на фірмі, яка дає такі перспективи... але зранку треба йти на роботу, і не дай тобі, Боже, запізнитися, а ввечері – ніколи не знаєш, коли повернешся... Працюю від зорі до зорі, але й платять за це добре...”.

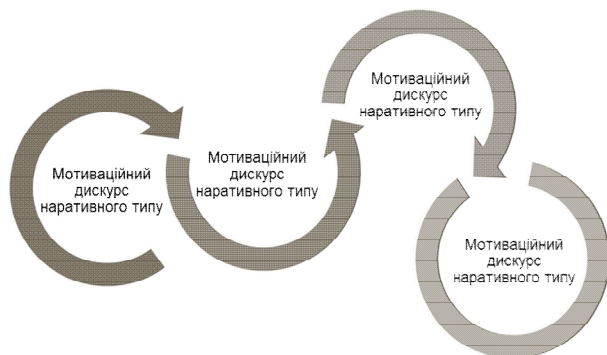

Рис. 2. Практика наративного конструювання мотиваційного дискурсу

Третій тип практик, зображений на рис. 3, – це практики уникання конструювання мотиваційного дискурсу. У випадку використання цієї практики людина не вбудовує у свої тексти (які переважно мають наративний характер з можливими ментативними вклученнями) жодних мотиваційних конструкцій, уникає пояснення причин вчинків, не аналізує їхні цілі, не прогнозує причини/цілі дій інших людей. Навіть у разі введення “мотиваційно-дискурсивного імпульсу” отриманий дискурс є збідненим.

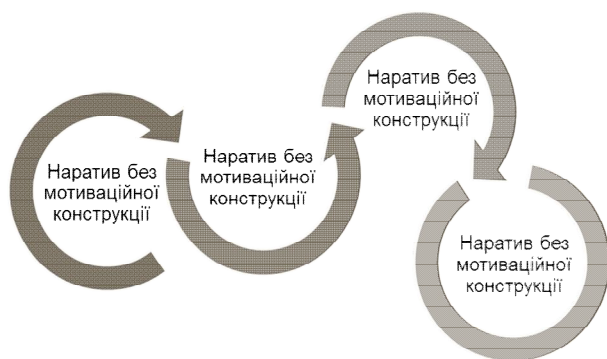

Рис. 3. Практика уникання конструювання мотиваційного дискурсу

Прикладом такої практики може бути фрагмент історії В. Г.: “<Наратив 1> Спочатку я вступив до університету, навчався добре увесь час, але під кінець – перестав те робити. Потім була робота, потім – ще одна, і ще одна... <Наратив 2> А ще, пригадую, ми з друзями сиділи у кав’ярні, аж грошей в одного не вистачило заплатити. То він паспорт свій застав, а я потім його забирати ходив...”

Четвертий тип – практики ментативного підсилення мотиваційного дискурсу. У випадку домінування практик цього типу людина вбудовує мотиваційні конструкції як у наративні, так і в ментативні фрагменти (рис. 4).

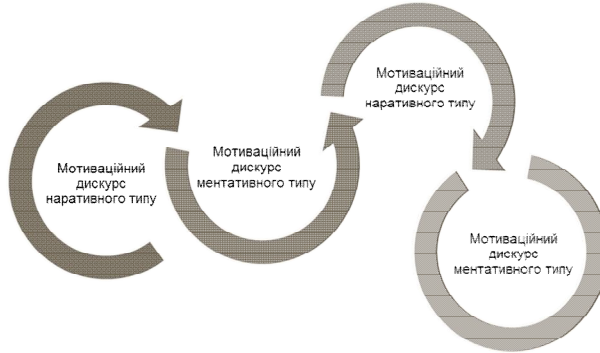

Рис. 4. Практика ментативного підсилення мотиваційного дискурсу

Такі конструкції часто дублюються і взаємодоповнюються, утворюючи своєрідну ризоморфну структуру (див. про структурний вимір нижче). Прикладом такої практики може бути фрагмент історії Д. К.: “<Наратив> Я зустрів її в місті випадково. І закохався з першого погляду, але довго не міг наважитися підійти. Спочатку я ходив навколо її дому, потім, – коли вона мене помітила, – купив квіти й одного дня їх подарував. І тоді ми познайомилися. <Ментатив> Я не міг так довго підійти, бо боявся, що вона подумає, що я нецікавий. Я й сам про себе так думав...”

Структурний вимір практик конструювання мотиваційного дискурсу. З точки зору типових структур, у які поєднуються практики конструювання мотиваційного дискурсу, виокремлюють такі практики конструювання: одиничну і множинну; ланцюгову і колову; конструювання структуроморфних і ризоморфних дискурсів.

Одинична практика конструювання мотиваційного дискурсу (рис. 5) полягає у супроводженні одного наративного фрагмента (мікронаративу) одним мотиваційним дискурсом.

Описана практика може бути розглянута як частковий випадок множинної практики конструювання мотиваційного дискурсу (рис. 6), за якої мікронаратив супроводжується кількома ментативами з мотиваційними вбудовами. Як приклад можна навести продовження історії Д. К., у якій наративний фрагмент представлений описом історії знайомства з коханою дівчиною, а ментативи ось такі: “<Ментатив 1> Я не міг так довго підійти, бо боявся, що вона подумає, що я нецікавий. Я й сам про себе так думав. <Ментатив 2> А ще хвилювався, що не підхожу їй – вона така красива, а я ж так собі був хлопець. Раніше

якось не думав про це, а тепер стало так важливо. <Ментатив 3> Усе змінилося, коли ми стали зустрічатися – виявилось, що то неважливо. Їй було важливо, що я надійний і не підведу ніколи. Бо її кілька разів чоловіки обманювали, і мені не хотілося, щоб вона і про мене так думала...”

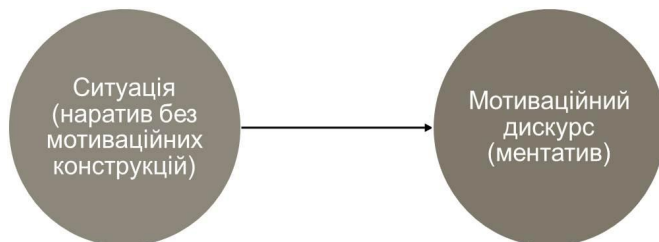

Рис. 5. Одиначна практика конструювання мотиваційного дискурсу

Рис. 6. Множинна практика конструювання мотиваційного дискурсу

Наступна виявлена практика – ланцюгова. Її використання передбачає послідовність взаємозалежних ментативів із мотиваційно-дискурсивним навантаженням, коли кожен наступний мікроментатив впливає з попереднього (рис. 7). Типовим прикладом такої практики є послідовність “тому-що...”- речень, у якій кожне наступне “тому-що” є відповіддю на наступне, як у досліджуваній С. М.: “<нарратив> Він

покинув мене й нічого не пояснив. <Ментатив 1> Я думаю, так сталося, бо я йому не підходила. <Ментатив 2> Тому що він такий весь кра-сень, а я – така ніяка. <Ментатив 3> Не навчила мене мама бути красивою, не до того було в родині. <Ментатив 4> Усі гроші заробля-ли, щоб нас виховати. От і виховали...”

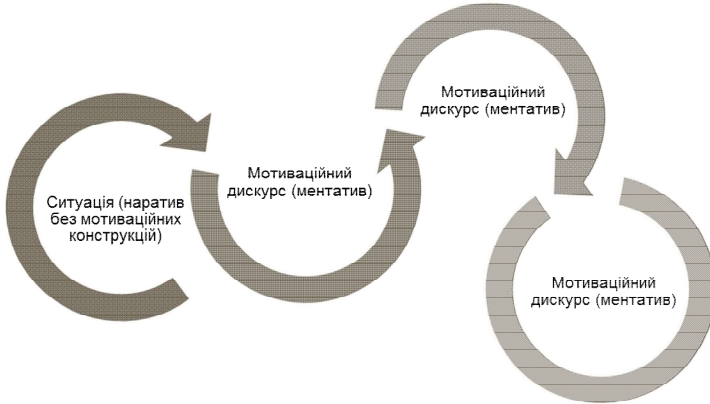

Рис. 7. Ланцюгова практика конструювання мотиваційного дискурсу

На рис. 8 зображено частковий випадок ланцюгової практики – колову практику конструювання мотиваційного дискурсу. У випадку її використання відбувається замикання ланцюга “тому-що”- і “для-того-щоб”-речень на одній із його ланок. Наприклад, таке коло спостерігаємо в оповіді С. Л.: “Не можу навчатися, бо часу просто не вистачає... Бо увесь час витрачаю на свої хвороби, лікування... Бо запустив колись здоров’я, все часу на нього не було... От так мені постійно не вистачає часу...”.

Аналізуючи весь особистісний наративно-ментативний масив, виявляючи взаємозв’язки між мікронаративами і мікроментативами, можна виокремити ще два типи практик: структуроморфну та ризоморфну. Практика конструювання структуроморфних мотиваційних дискурсів полягає у формуванні таких констеляцій мотиваційних конструкцій, наративів та ментативів, які в кінцевому підсумку утворюють певну просту структуру, як от центровані навколо однієї теми мікронаративи, поєднані в цілісне коло мікроментативи, наративно-ментативні цикли тощо. Практика конструювання ризоморфних мотиваційних дискурсів (рис. 9) полягає у формуванні таких констеляцій, форма яких не може бути вкладена в якусь одну просту фігуру, оскільки більшою мірою нагадує ризому без чітких точок початку й завершення.

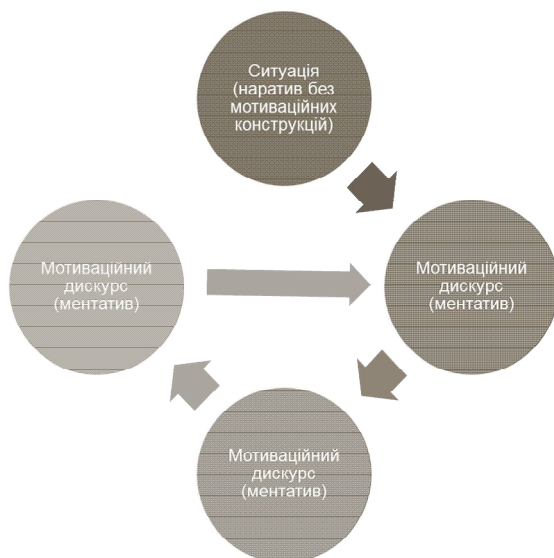

Рис. 8. Колова практика конструювання мотиваційного дискурсу

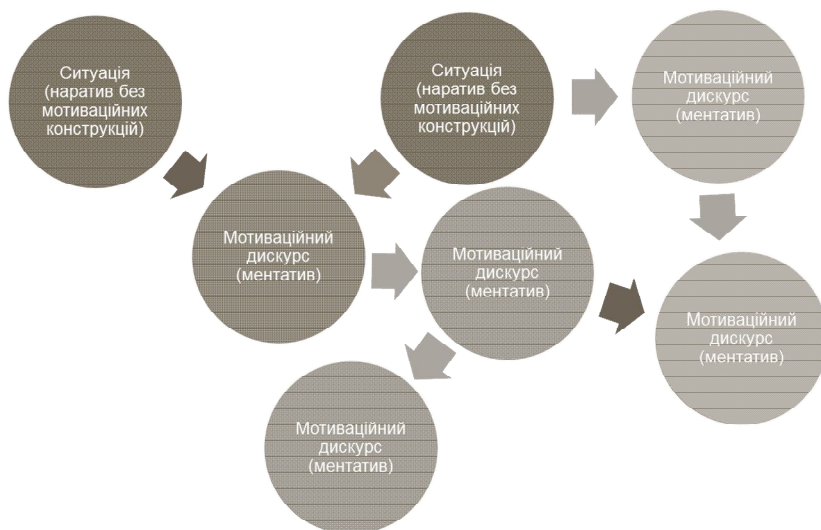

Рис. 9. Практика конструювання ризоморфних мотиваційних дискурсів

Темпоральний вимір практик конструювання мотиваційного дискурсу. Наступний вимір, у межах якого можна здійснити класифікацію практик конструювання мотиваційного дискурсу, – темпоральний. Час, у якому конструюються мотиваційні дискурси, є водночас одним із вимірів життєвого світу людини. Спираючись на таке розуміння життєвого світу і наведені вище результати дослідження, можна оприятити такі типи практик: “тому-що”-практики, “для-того-щоб”-практики та практики темпоральних оксюморонів.

“Тому-що”-практики – це практики конструювання мотиваційного дискурсу засобами минулого, в яких людина явно або неявно спирається на конструкцію “тому-що”, пояснюючи те-що-є чи те-що-буде тим-що-було або тим-що-є. Це практики, які тримають мотиваційний дискурс у межах теперішнього або занурюють його в минуле, якщо набувають ланцюгового характеру. З такої позиції протилежними до них є “для-того-щоб”-практики, в яких є орієнтація на майбутнє і на цілі. Це пояснення того-що-є чи того-що-було тим-що-буде. У “для-того-щоб”-практиках яскравіше виражена їхня векторність. Вони завжди виводять мотиваційний дискурс у майбутнє, відіграючи роль орієнтирів, маркерів майбутнього, цілей тощо. Акцент на суб’єктній активності є невід’ємною складовою “для-того-щоб”-дискурсів, і особи з незначною кількістю таких дискурсів мають заблоковані теми досягнень та самодетермінації. Ще один тип темпоральних практик, виявлений у наших дослідженнях, – це практики, які зовні подібні до “тому-що”- або “для-того-щоб”-практик, однак їхнє внутрішнє наповнення цілком протилежне їхній формальній лінгвістичній конструкції (або просто їй не відповідає). Через таку свою специфічність вони й дістали назву темпоральних оксюморонів. Вони не є домінуючими в жодного досліджуваного, однак трапляються переважно в тих осіб, для яких звичною є практика уникання конструювання мотиваційних дискурсів. Приміром, типові “чисті” практики: “Тому що між нами не було розуміння”, “Для того щоб стати ближчими один до одного”. Темпоральні оксюморони конструюються так: “Тому що хочу розуміти його”, “Тому що ніколи не досягну успіху в цій сфері”.

Висновки. У результаті проведених досліджень виділено низку вимірів практик конструювання мотиваційних дискурсів: конструктивно-осциляторний, темпоральний, структурний. У конструктивно-осциляторному вимірі увага зосереджується на способі конструювання дискурсів із наративно-ментативних послідовностей. Практика ментативної компенсації мотиваційного дискурсу полягає в супроводі оповідної частини тексту його поясненням, описом мотивів. Практика переважно наративного конструювання передбачає вбудовування мотиваційних конструкцій у текст оповіді, таким чином формується імпр-

ліцитний мотиваційний пласт оповіді, не завжди доступний для оприявлення. Практика уникання конструювання мотиваційного дискурсу має свої особливості: у тексті немає мотиваційних конструкцій, через що він стає мотиваційно-бідним і не дає змоги особистості збагнути власні мотивації та донести їх до інших. Практика ментативного підсилення мотиваційного дискурсу полягає в супроводі наративу, у якому вже є мотиваційні конструкції, ментативом із ними ж. У результаті виникає ефект “згущення” мотивації, яка стає відкритою для прочитання.

Структурний вимір практик робить акцент на структурах, у які поєднуються практики. Так, одинична практика полягає в супроводі однієї оповіді однією мотиваційною конструкцією. Множинна – один факт, подія або ситуація супроводжується кількома мотиваційними конструкціями, у результаті виникає багатогранність мотиваційної сфери особистости. У разі ланцюгової практики наративи й ментативи нанизуються один на одного, ідуть один за одним. Виникає мотиваційна послідовність, яка інколи перетворюється на коло. У такий спосіб оприявнюється колова практика. Структуроморфна практика є способом поєднання всіх вищеописаних практик у просту структуру, а ризоморфна – у складну ризому.

Темпоральний вимір практик зосереджує увагу на спрямуванні їх у часі – у минуле чи майбутнє. Практики “тому-що” – це мотиваційні дискурси, спрямовані в минуле, на пояснення того, що є, тим, що було. Практики “для-того-щоб” допомагають створити дискурси, спрямовані в майбутнє. Вони дають змогу мотивуватися цілями, планами, образами майбутнього. Темпоральні оксюмори виникають як спроба “замаскувати” дискурси минулого майбутнім або, навпаки, створити формально “тому-що”-дискурс, вклавши в нього “для-того-щоб”-текст.

Л і т е р а т у р а

1. *Климчук В. О.* Мотиваційні дискурси сучасності: від метафори “відповідності” до метафори “становлення” / В. О. Климчук // Психологічні перспективи. – 2014. – Вип. 23. – С. 138–149.
2. *Слюсаревський М. М.* Концепт “психології у власних межах” В. А. Роменця і проблема визначення предмета соціальної психології / М. М. Слюсаревський // Наукові студії із соціальної та політичної психології: зб. статей / Акад. пед. наук. України, Ін-т соц. та політ. психології. – К., 2007. – Вип. 15 (18). – С. 3–14.
3. *Титаренко Т. М.* Особистісне самоконструювання: пульсації хаосу і порядку / Т. М. Титаренко // Наукові студії із соціальної та політичної психології : зб. статей / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – К., 2012. – Вип. 31 (34). – С. 3–11.

4. *Титаренко Т. М.* Соціально-психологічні практики особистісного життєко-нструювання / Т. М. Титаренко // Психологічні практики конструювання життя в умовах постмодерної соціальності : монографія / Т. М. Титаренко, О. М. Кочубейник, К. О. Черемних ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – К. : Міленіум, 2014. – С. 15–84.
5. *Dijk van T. A.* Ideology: A Multidisciplinary Approach / Teun A. van Dijk. – London : Sage, 1998. – 384 p.

References

1. Klymchuk, V. O. (2014). Motyvatsiini diskursy suchasnosti: vid metafory “vid-povidnosti” do metafory “stanovlennia” [Motivational discourses of modernity: from the metaphor “correspondence” to metaphor “establishment”]. *Psykhologichni perspektivy* [Psychological Prospects], 23, 138–149 (ukr).
2. Sliusarevskiy, M. M. (2007). Kontsept “psykhologii u vlasnykh mezhakh” V. A. Romentsia i problema vyznachennia predmeta sotsialnoi psykhologii [The concept “psychology in their own borders” by V. A. Romenets and problem of definition of subject of social psychology]. *Naukovi studii iz sotsialnoi ta politychnoi psykhologii* [Scientific studies of social and political psychology], 15 (18), 3–14 (ukr).
3. Tytarenko, T. M. (2012). Osobystisne samokonstruiuvannia: pulsatsii khaosu i poriadku [Personal self-construction: pulsation of chaos and order]. *Naukovi studii iz sotsialnoi ta politychnoi psykhologii* [Scientific studies of social and political psychology], 31 (34), 3–11 (ukr).
4. Tytarenko, T. M. (2014). Sotsialno-psykhologichni praktyky osobystisnoho zhyttiekonstruiuvannia [Social psychological practices of personal life-construction] // In T. M. Tytarenko., O. M. Kochubeinyk, K. O. Cheremnykh, *Psykhologichni praktyky konstruiuvannia zhyttia v umovakh postmodernoї sotsialnosti* [Psychological practices of life construction in conditions of postmodern sociality] (pp. 15–84). Kyiv: Milenium Publ. (ukr).
5. Dijk van, T. A. (1998). Ideology: A Multidisciplinary Approach. London: Sage, 1998.

Климчук В. А. Практики конструирования мотивационного дискурса личности

Обобщены результаты исследования практик конструирования мотивационного дискурса личности. Понятие мотивационного дискурса определено по пяти ключевым признакам: как событие, как продукт, как тип, как жанр и как социальная формация. Введены концепты нарративной и ментативной базисных практик конструирования дискурса. На основе эмпирических данных выделены три измерения практик мотивационно-дискурсивного конструирования: конструктивно-осцилляторное, темпоральное, структурное. В конструктивно-осцилляторном измерении объединяются практики ментативной компенсации мотивационного дискурса, преимущественно нарративного конструирования мотивационного дискурса, избегания конструирования мотивационного дискурса, ментативного усиления мотивационного дискурса. Структурное измерение представлено рядом практик, среди которых единичная, множественная, цепная, круговая, структуроморфная и ризоморфная.

Темпоральное измерение практик связано с “потому-что”- и “для-того-чтобы”-практиками, темпоральными оксюморонами.

Ключевые слова: дискурс, мотивация, мотивационный дискурс, практики, конструирование дискурса.

Klymchuk V. O. Practices of Personal Motivational Discourse's Construction

Synthesis of researches results of practices of personality motivational discourse's construction are presented in this article. The concept of motivational discourse is defined in terms of five key features: as an event, as a product, as a type, as a genre and as a social formation. Concepts of narrative and mentatives basic practices of discourse's construction are introduced. Based on empirical data measurements three dimensions of motivational-discursive construction practices are singled out. There are constructive-oscillation, temporal and structural dimensions. Practice of constructive-oscillation dimension: mentative compensation of motivational discourse, mainly narrative construction of motivational discourse, avoidance of motivational discourse construction, mentative gain of motivational discourse. In structural terms, the following practices are revealed: single, multiple, chain, circular, structure-morphed, rhizo-morphed. Temporal dimension of practices is connected with “because” and “what-for” practices, temporal oxymoron.

Key words: discourse, motivation, motivational discourse, practices, discourse construction.

© Климчук В. О.